

Belastingdienst

Inkomstenbelasting

Vragen en antwoorden over inkomen
uit sparen en beleggen 2016

Inhoud

1	Belastbaar inkomen uit sparen en beleggen	3
1.1	Voordeel uit sparen en beleggen	3
1.2	Roerende zaken in eigen gebruik	3
1.3	Postzegelverzameling bezitting in box 3	3
1.4	Eenmalige en kortstondige waardeinstijging of -daling van het vermogen	3
1.5	In december toegekende schadevergoeding belast in box 3 op peildatum	3
1.6	Recht op schadevergoeding belast in box 3 op peildatum	4
1.7	Borgstelling door ouders	4
1.8	Onherroepelijke begunstiging bij een kapitaalverzekering in box 3	4
1.9	Toekomstige uitgaven voor levensonderhoud kinderen	5
1.10	Studieschuld	5
1.11	Renteloze niet opeisbare geldvordering van kind op langstlevende	5
1.12	Belastingenschuld vanwege staking onderneming door overlijden	5
1.13	Erfbelasting als schuld in box 3 en Edelweissbepaling	6
1.14	Wat is de invloed van artikel 5.4 Wet IB 2001 bij een ik-opa-testament?	6
1.15	Rekeningen met een BEM-nummer vrijgesteld in box 3?	6
1.16	Fiscale aspecten wezenfonds	7
1.17	Schenking onder opschortende voorwaarde	7
2	Vrijstellingen	8
2.1	Vrijstelling bos- en natuurterreinen en landgoederen; defiscalisering vruchtgebruik	8
2.2	Vrijstelling voorwerpen van kunst en wetenschap; vruchtgebruik van een kunstvoorwerp	8
2.3	Vrijstelling voorwerpen van kunst en wetenschap; gecertificeerde kunst	8
2.4	Vrijstelling groene beleggingen; minderjarige kinderen	9
2.5	Vrijstelling voor contant geld minderjarig kind	9
3	Waardering	10
3.1	Vruchtgebruik en blote eigendom van een woning	10
3.2	Afwaardering van aandelen op buitenlandse beurzen	10
3.3	Afwaardering beursgenoteerde aandelen	10
3.4	Waardering in waarde gedaalde putopties	11
3.5	Waardering bitcoins	11
3.6	Participaties in vastgoedfondsen	11
3.7	Waardering frauduleuze beleggingen	12

1 Belastbaar inkomen uit sparen en beleggen

1.1 Voordeel uit sparen en beleggen

Het voordeel dat de belastingplichtige behaalt uit sparen en beleggen wordt op forfaitaire wijze vastgesteld op 4% van de rendementsgrondslag. De rendementsgrondslag is de waarde van de bezittingen verminderd met de waarde van de schulden. Wat gebeurt er als het daadwerkelijk door de belastingplichtige behaalde rendement lager of hoger is dan 4%?

Het daadwerkelijke voordeel dat de belastingplichtige behaalt, is niet relevant. Het voordeel uit sparen en beleggen wordt berekend over de rendementsgrondslag voor zover deze meer bedraagt dan het heffingvrije vermogen. Dit betekent dat geen sprake kan zijn van een negatief voordeel.

1.2 Roerende zaken in eigen gebruik

De rendementsgrondslag is de waarde van de bezittingen verminderd met de waarde van de schulden. Sommige bezittingen worden voor de toepassing van box 3 niet aangemerkt als een bezitting. Roerende zaken in eigen gebruik, zoals een auto of meubilair, zijn daarvan een voorbeeld. Hoe en wanneer wordt bepaald of een roerende zaak in eigen gebruik is?

Of een roerende zaak in eigen gebruik is, hangt af van de wijze waarop de belastingplichtige de desbetreffende zaken aanwendt. Roerende zaken die hoofdzakelijk dienen als belegging worden wel als bezitting in box 3 aangemerkt.

1.3 Postzegelverzameling bezitting in box 3

Is een postzegelverzameling een bezitting in box 3?

Wanneer de postzegelverzameling bedoeld is voor persoonlijk gebruik, is het geen bezitting in box 3. Heeft de verzameling wetenschappelijke waarde, dan kan de vrijstelling voor kunst en wetenschap van toepassing zijn. In dat geval is er ook geen sprake van een bezitting in box 3. Wordt de verzameling hoofdzakelijk ter belegging aangehouden dan is de verzameling wel een bezitting in box 3.

1.4 Eenmalige en kortstondige waardeverhoging of -daling van het vermogen

Een belastingplichtige verkoopt zijn eigen woning in december 2015, en koopt in januari 2016 een nieuwe eigen woning. De verkoopopbrengst van de woning valt in box 3. Hierdoor heeft de belastingplichtige eenmalig op de peildatum, 1 januari, een hoge rendementsgrondslag. Mag hij rekening houden met het eenmalige karakter van deze hogere grondslag en deze buiten de rendementsgrondslag laten?

Op kortstondige en eenmalige verhogingen of verlagingen van de rendementsgrondslag die zich voordoen kort voor of na de peildatum zijn de normale regels van toepassing. Dit kan zowel in het voordeel als in het nadeel van belastingplichtige uitpakken.

1.5 In december toegekende schadevergoeding belast in box 3 op peildatum

Een belastingplichtige krijgt van zijn werkgever een eenmalige schadevergoeding toegekend wegens verlies aan arbeidsvermogen. Hij ontvangt de vaststellingsovereenkomst op 15 december 2015. Hij heeft tot 15 januari 2016 de tijd om te reageren/akkoord te gaan. Hij stuurt de ondertekende vaststellingsovereenkomst in de eerste week van januari retour. Behoort het bedrag van de schadevergoeding op de peildatum, 1 januari, tot de bezittingen in box 3?

Het recht op schadevergoeding behoort op de peildatum tot de bezittingen in box 3. Op 15 december 2015 ontvangt belastingplichtige de toekenning van een schadevergoeding. Uiterlijk op dat moment heeft hij een vordering op zijn werkgever. In het algemeen is de waarde van die vordering het bedrag dat in de overeenkomst staat vermeld. Het nog ontbreken van de handtekening leidt niet tot een voorwaardelijke verbintenis. De ondertekening wordt niet als een onzekere toekomstige gebeurtenis beschouwd.

1.6 Recht op schadevergoeding belast in box 3 op peildatum

Een belastingplichtige heeft recht op een uitkering uit hoofde van zijn inboedelverzekering. Maakt het uit of de daadwerkelijke uitkering voor of na de eerstvolgende peildatum na het ontstaan van het recht op de uitkering plaatsvindt?

Het recht op schadevergoeding behoort in beide gevallen op de peildatum tot de bezittingen in box 3, mits het nog onderdeel uitmaakt van een box 3 bezitting (bijvoorbeeld baksaldo). Bij uitkering voor de peildatum behoort de uitkering als onderdeel van bijvoorbeeld het banksaldo tot de bezittingen in box 3. Indien de uitkering na de peildatum plaatsvindt, is er sprake van een vordering van belastingplichtige op de verzekeraar. Deze vordering vormt een bezitting in box 3. Indien de uitkering voor de peildatum is gebruikt voor de aankoop van een nieuwe inboedel, is er op de peildatum geen bezitting in box 3 ter zake van de uitkering. De nieuwe inboedel vormt namelijk geen bezitting in box 3.

Een letselschade-uitkering wordt op dezelfde wijze belast in box 3.

1.7 Borgstelling door ouders

Bij (starters)leningen kunnen de ouders afspreken dat zij borg staan voor de lening die het kind is aangegaan ten behoeve van de aankoop van een eigen woning (borgstelling). Het is ook mogelijk dat de ouders toezeggen dat zij op een later moment een schenking ten behoeve van de eigen woning van het kind zullen doen. Hoe moeten de borgstelling en de toezegging van een schenking in box 3 in aanmerking worden genomen?

De ouders moeten de borgstelling in aanmerking nemen als schuld in box 3. De waarde van de borgtochtverplichting is afhankelijk van de kans dat de borg inderdaad zal worden aangesproken. Ditzelfde geldt voor een door de ouders ondertekende verklaring waarin de toezegging van een schenking staat beschreven. Indien slechts sprake is van een voornemen tot schenking, leidt dit niet tot een door het kind afdwingbaar recht op een schenking. Er is dan geen verplichting voor de ouders of een bezitting voor het kind met een waarde in het economische verkeer.

1.8 Onherroepelijke begunstiging bij een kapitaalverzekering in box 3

Bij een kapitaalverzekering die niet aan de eigen woning is gekoppeld moet de verzekeringnemer – als hij ook onherroepelijk begunstigde is – de waarde in box 3 in aanmerking nemen. Het is mogelijk dat een ander dan de verzekeringnemer begunstigde is voor die kapitaalverzekering. Wie moet in die situatie de waarde van een kapitaalverzekering in box 3 in aanmerking nemen? Is er dan ook sprake van een waardedrukkende factor?

Hierbij maakt het verschil of de begunstiging herroepelijk of onherroepelijk is. De begunstiging is herroepelijk als de verzekeringnemer deze nog kan wijzigen. Dan moet de verzekeringnemer de waarde van de kapitaalverzekering opnemen als bezitting in box 3.

Bij onherroepelijke begunstiging kan een wijziging van de begunstiging alleen plaatsvinden met toestemming van de onherroepelijk begunstigde. De waarde van de kapitaalverzekering behoort dan niet langer tot de bezittingen in box 3 van de verzekeringnemer. De onherroepelijk begunstigde moet de waarde aan geven in box 3. Bij de bepaling van de waarde zal de onherroepelijk begunstigde rekening houden met een (waardedrukkende) omstandigheid. Een uitkering uit de kapitaalverzekering kan immers ook afhankelijk zijn van omstandigheden die de begunstigde betreffen, zoals een voorwaarde dat de begunstigde in leven moet zijn.

1.9 Toekomstige uitgaven voor levensonderhoud kinderen

Met ingang van 1 januari 2015 is de aftrek van uitgaven van kosten voor levensonderhoud van kinderen komen te vervallen. Kan de verplichting tot het doen van toekomstige uitgaven voor levensonderhoud van kinderen met ingang van 1 januari 2015 als schuld in box 3 worden opgenomen?

De belastingplichtige kan deze verplichting als schuld opnemen in box 3. Deze verplichting dient te worden gewaardeerd naar de waarde in het economische verkeer.

Let op: met ingang van 2017 is deze mogelijkheid komen te vervallen. De verplichting kan alleen worden opgenomen in box 3 in de aangiften IB/PV over 2015 en 2016.

1.10 Studieschuld

Met ingang van 1 september 2015 is het leenstelsel ingevoerd. Dit heeft gevolgen voor het moment waarop de studieschulden in box 3 kunnen worden aangemerkt. Voor de studieschulden worden de twee verschillende situaties beschreven.

Studieschulden, ontstaan vóór 1 september 2015

De prestatiebeurs is definitief niet omgezet in een gift. Op dat moment ontstaat een schuld die in box 3 in aanmerking mag worden genomen. Tot aan het moment van het definitief niet omzetten van de schuld in een gift, kan de waarde daarvan niet als schuld in aanmerking worden genomen in box 3.

Studieschulden, ontstaan vanaf 1 september 2015

Studieschulden die vanaf 1 september 2015 zijn ontstaan kunnen als schuld in box 3 in aanmerking worden genomen. Er is geen sprake meer van een beurs die in eerste instantie als lening wordt verstrekt en bij het behalen van een diploma binnen de diplomatermijn wordt omgezet in een gift.

1.11 Renteloze niet opeisbare geldvordering van kind op langstlevende

Een kind heeft een renteloze niet opeisbare (onderbedelings)vordering op de (langstlevende) echtgenoot van een overleden ouder. Behoort deze onderbedelingsvordering tot de rendementsgrondslag in box 3?

De renteloze (niet opeisbare) (onderbedelings)vordering behoort niet tot de rendementsgrondslag voor box 3 van het (stief)kind. De met deze vordering corresponderende schuld vormt voor de langstlevende ouder geen schuld in box 3.

1.12 Belastingenschuld vanwege staking onderneming door overlijden

Als erfgenamen de onderneming van de erflater na zijn overlijden niet voortzetten, wordt de onderneming gestaakt. De erfgenamen moeten dan belasting afdragen over de stakingswinst. Erfgenamen krijgen 10 jaar uitstel van betaling voor de aanslag inkomstenbelasting van de erflater. Kunnen de erfgenamen deze belastingenschuld als schuld opnemen in box 3?

De schuld vermindert de rendementsgrondslag niet. Belastingenschulden (met uitzondering van erfbelasting-schulden) worden niet in aanmerking genomen in box 3.

1.13 Erfbelasting als schuld in box 3 en Edelweissbepaling

Bij het overlijden van de erflater ontstaat de materiële belastingschuld voor de erfbelasting. Door het opleggen van de aanslag erfbelasting, wordt deze schuld geformaliseerd. Met ingang van 1 januari 2010 mogen de erfgenamen deze materiële of formele schulden in aanmerking nemen in de rendementsgrondslag van box 3. Met ingang van 1 januari 2012 is de zogenoemde Edelweissbepaling van kracht geworden. Deze bepaalt dat voor bestanddelen van een erfenis of schenking die in het buitenland zijn opgekomen en die niet, onjuist of onvolledig in de aangifte zijn opgenomen, geen beperking wordt gesteld aan de navorderingstermijn. In jurisprudentie is bepaald dat indien de navorderingstermijn op 1 januari 2012 al was verstreken, de bepaling niet van toepassing is. Voor eventuele materiële erfbelastingsschulden die in het verleden zijn ontstaan en waarvan de navorderingstermijn op 1 januari 2012 nog niet was verlopen, betekent dit dat vanaf 1 januari 2012 toch een aanslag kan worden opgelegd. Vanaf welk moment mag de schuld die samenhangt met een aanslag die op grond van de Edelweissbepaling wordt opgelegd, in box 3 in aanmerking worden genomen?

Vanaf 2010 kunnen de erfgenamen de belastingschuld in box 3 in aanmerking nemen, voor zover de schuld nog niet is voldaan. Omdat een materiële belastingschuld rechtstreeks uit de wet voortvloeit, valt de belastingschuld welke verschuldigd is over bestanddelen van een erfenis die in het buitenland zijn opgekomen, vanaf het moment van het openvallen van de nalatenschap in box 3.

1.14 Wat is de invloed van artikel 5.4 Wet IB 2001 bij een ik-opa-testament?

Opa legt in zijn testament een last op aan zijn kinderen om een bedrag aan zijn kleinkinderen renteloos schuldig te erkennen, een zogenoemd ik-opa-testament. De kleinkinderen kunnen deze vordering pas opeisen bij overlijden van hun ouders (de kinderen van opa). Behoort de vordering van de kleinkinderen tot de bezittingen van box 3?

Voor de vordering van de kleinkinderen op basis van het ik-opa-testament is de defiscalisering van artikel 5.4 Wet IB 2001 niet van toepassing. De renteloze vordering van de kleinkinderen behoort voor de contante waarde tot hun rendementsgrondslag van box 3. Als de kleinkinderen minderjarig zijn, wordt hun vordering toegerekend aan en belast bij de ouders die het gezag over die kinderen uitoefenen. De ouders (de kinderen van opa) hebben een schuld aan de kleinkinderen die zij op moeten nemen in box 3.

1.15 Rekeningen met een BEM-nummer vrijgesteld in box 3?

Er zijn rekeningen waarop een zogenoemde BEM-clausule is geplaatst. Dit kunnen zowel bank- als beleggingsrekeningen zijn. BEM staat voor Belegging Erfenis en andere gelden Minderjarigen of voor Beheer Eigen vermogen Minderjarigen. De bedoeling van een BEM-clausule is het beschermen van het vermogen van een minderjarige. De ouder blijft wel verantwoordelijk voor een goed beheer van de rekening en houdt ook het ouderlijk vruchtgenot volgens artikel 1:253l BW. De BEM-clausule zorgt ervoor dat geld op de rekening van een minderjarige niet opgenomen mag worden door het kind zelf, de ouders of door een ander. Dit is alleen mogelijk als er toestemming is gegeven door de kantonrechter. De rente mag wel tussentijds opgenomen worden. Hiervoor is geen toestemming van de kantonrechter nodig. Op het moment dat het kind de 18-jarige leeftijd bereikt, vervalt de BEM-clausule. Wat zijn de gevolgen voor de belastingheffing in box 3?

Het geld op een bankrekening op de naam van een minderjarig kind, behoort tot de bezittingen van box 3 van dat kind op grond van artikel 5.3, tweede lid, letter e, van de Wet IB 2001, met dien verstande dat de bezitting wordt toegerekend aan de (pleeg)ouders die het gezag over het kind uitoefenen. De BEM-clausule maakt dat niet anders. De rekening dient te worden gewaardeerd op de nominale waarde.

1.16 Fiscale aspecten wezenfonds

Bij een wezenfonds van een bepaalde instelling wordt na overlijden van een kwalificerend persoon een bepaald bedrag ter beschikking gesteld aan de achterblijvende kinderen van de overledene. Dit bedrag wordt ondergebracht op een (te openen) geblokkeerde rekening ten gunste van het achterblijvende kind of de achterblijvende kinderen. Het bedrag kan vanaf het 18de levensjaar van het kind of de kinderen worden besteed aan opleiding en/of ontplooiing. Tot 18 jaar blijft de rekening onder beheer van het bestuur, daarna vervalt de blokkering. Wat zijn de gevolgen voor de belastingheffing in box 3?

Omdat het geld op een persoonlijke bankrekening van het kind of de kinderen wordt gezet, gaat de eigendom van dit geld op dat moment over op het kind (of de gezamenlijke kinderen) van de overledene. De tenaamstelling van de rekening is op zich niet bepalend voor de eigendom daarvan. Op dat moment gaat het geld tot diens bezittingen van box 3 behoren. Zolang het kind minderjarig is, wordt zijn rendementsgrondslag voor het belastbare inkomen uit sparen en beleggen toegerekend aan de (pleeg)ouder die het gezag over het kind uitoefent.

1.17 Schenking onder opschortende voorwaarde

Moet op de box 3-peildatum rekening worden gehouden met een schenking onder een (dan nog steeds relevante) opschortende voorwaarde?

Bij een schenking onder opschortende voorwaarde komt de schenking tot stand op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst. De hieruit voortvloeiende verbintenis tot afgifte van dat wat geschonken wordt (geld of goederen) is aan een opschortende voorwaarde verbonden.

Omdat de schenking onder opschortende voorwaarde gebaseerd is op een bestaande rechtsverhouding, behoort deze schenking tot de rendementsgrondslag van box 3.

Indien er tussen het sluiten van de overeenkomst en het vervullen van de opschortende voorwaarde een box 3-peildatum zit, moet de begiftigde de voorwaardelijke vordering in box 3 aangeven. De schenker moet de voorwaardelijke schuld in box 3 aangeven. Bij de waardering van de vordering en schuld is zowel de nominale waarde van belang, als de eventuele waardedrukkende factor dat de opschortende voorwaarde in werking treedt.

2 Vrijstellingen

2.1 Vrijstelling bos- en natuurterreinen en landgoederen; defiscalisering vruchtgebruik

Een belastingplichtige heeft het recht van vruchtgebruik van een landgoed. Dit landgoed is een op grond van de Natuurschoonwet (NSW) aangewezen landgoed. Zijn kinderen hebben de blote eigendom van het landgoed. Het landgoed is een box 3 bezitting. Het vruchtgebruik is gedefiscaliseerd. Dit betekent dat de belastingplichtige de waarde in box 3 in aanmerking moet nemen alsof er geen vruchtgebruik op gevestigd is. Geldt in deze situatie de vrijstelling voor bos- en natuurterreinen en landgoederen?

De vrijstelling voor bos- en natuurterreinen en landgoederen geldt niet in deze situatie. De vrijstelling geldt als een belastingplichtige de volledige eigendom van het NSW-landgoed heeft (een op (een deel van) het NSW-landgoed huurrecht hoeft hierop geen inbreuk te maken). In een gedefiscaliseerde bloot eigendom-/ vruchtgebruiksituatie moet de vruchtgebruiker weliswaar de volledige waarde van het landgoed in box 3 in aanmerking nemen, maar dat betekent niet dat de vruchtgebruiker voor de vrijstelling ook geacht wordt de volle eigendom te hebben.

De kinderen hoeven de waarde van de blote eigendom van het landgoed niet op te geven in box 3.

2.2 Vrijstelling voorwerpen van kunst en wetenschap; vruchtgebruik van een kunstvoorwerp

Een belastingplichtige heeft het recht van vruchtgebruik van een schilderij. Geldt voor de waarde daarvan de vrijstelling voor voorwerpen van kunst en wetenschap?

De vrijstelling voor voorwerpen van kunst en wetenschap is alleen van toepassing wanneer een belastingplichtige de volle eigendom heeft van het voorwerp van kunst of wetenschap. Van volle eigendom is sprake als de belastingplichtige het volledige gebruiks- en genotsrecht en het gehele belang bij de waardeverandering van het voorwerp van kunst of wetenschap heeft. Wanneer hij bijvoorbeeld alleen het vruchtgebruik heeft van een schilderij dat bij hem in eigen gebruik is, behoort de waarde van het vruchtgebruik tot de grondslag in box 3. De vrijstelling voor voorwerpen van kunst en wetenschap is dan niet van toepassing.

2.3 Vrijstelling voorwerpen van kunst en wetenschap; gecertificeerde kunst

Een belastingplichtige heeft op 22 november 2011 een Stichting Administratiekantoor (hierna: Stak) opgericht. In hetzelfde jaar heeft hij een aantal voorwerpen (waaronder kunst) ingebracht in de Stak tegen uitgifte van certificaten. Hierbij is overeengekomen dat het ingebrachte vermogen door de Stak om niet in bruikleen wordt gegeven aan belastingplichtige. Geldt de vrijstelling voor voorwerpen van kunst en wetenschap voor de waarde van deze gecertificeerde kunst?

De vrijstelling is niet van toepassing. De belastingplichtige heeft bij gecertificeerde kunst niet de (volledige) eigendom van de kunst en dan is de vrijstelling niet van toepassing. Het feit dat de Stak de kunstvoorwerpen in bruikleen geeft aan belastingplichtige doet aan het voorgaande niet af.

2.4 Vrijstelling groene beleggingen; minderjarige kinderen

Een minderjarig kind heeft groene beleggingen tot een bedrag van € 50.000. De bezittingen en schulden van het kind worden aan de ouders toegerekend. De ouders van het kind hebben ook groene beleggingen. De ouders maken voor hun eigen groene beleggingen gebruik van de maximale vrijstelling voor maatschappelijke beleggingen. Heeft het minderjarige kind een zelfstandig recht op de vrijstelling voor maatschappelijke beleggingen?

Het minderjarige kind heeft een zelfstandig recht op de vrijstelling voor groene beleggingen. De groene beleggingen maken daardoor geen onderdeel uit van de rendementsgrondslag van het minderjarige kind dat aan de ouders wordt toegerekend.

2.5 Vrijstelling voor contant geld minderjarig kind

Heeft een minderjarig kind ook recht op de vrijstelling voor contant geld ad. € 512?

Het minderjarige kind heeft een zelfstandig recht op de vrijstelling voor contant geld. Als ouders meerdere minderjarige kinderen hebben, geldt dit voor elk kind.

3 Waardering

3.1 Vruchtgebruik en blote eigendom van een woning

Een belastingplichtige heeft het vruchtgebruik van een woning en haar moeder heeft de blote eigendom. Hoe worden het vruchtgebruik en de blote eigendom van de woning gewaardeerd voor de rendementsgrondslag van box 3?

De waarde van het vruchtgebruik wordt forfaitair bepaald. Uitgangspunt voor de waardering van het vruchtgebruik is de waarde zoals bedoeld in de Wet waardering onroerende zaken (WOZ-waarde). De blote eigendom wordt bij de moeder gewaardeerd op het verschil tussen de WOZ-waarde van de woning en de forfaitair te bepalen waarde van het vruchtgebruik.

3.2 Afwaardering van aandelen op buitenlandse beurzen

Een buitenlandse vennootschap wil overgaan tot het uitgeven van aandelen aan personeelsleden. Deze aandelen kennen een blokkeringsregeling; contractueel is vastgelegd dat de aandelen beperkt verhandelbaar zijn. Hoe moeten de personeelsleden de aandelen waarderen in box 3? Heeft de blokkeringsregeling een waardedrukkend effect bij de bepaling van de waarde in box 3?

De personeelsleden moeten deze aandelen waarderen op de waarde in het economische verkeer. Een contractuele blokkeringsregeling kan daarbij een waardedrukkend of waardeverhogend effect hebben. Dit geldt niet voor contractuele handelsbeperkingen die voortvloeien uit persoonlijke afspraken tussen werkgever en werknemer. Deze zijn immers niet verbonden met de aandelen zelf.

3.3 Afwaardering beursgenoteerde aandelen

Een belastingplichtige is directielid van een beursgenoteerde onderneming. Hij heeft in het verleden, binnen het kader van zijn dienstbetrekking, aandelen van deze onderneming ontvangen. Over de waarde van aandelen is loonheffing ingehouden. De waarde van de aandelen neemt hij in de rendementsgrondslag van box 3 in aanmerking. De aandelen van de onderneming zijn op 31 december 2015 genoteerd op de Euronext en een andere Europese beurs. Kan hij bij het bepalen van de waarde van de aandelen rekening houden met een lagere waarde in verband met de beperkte mogelijkheid om de betreffende aandelen te verkopen?

Voor de waardering van aandelen wordt uitgegaan van de waarde in het economische verkeer op de peildatum die wordt gesteld op de slotnotering die is vermeld in de prijscourant die betrekking heeft op de laatste beursdag van het voorafgaande kalenderjaar. Anders dan voor de loonheffing is er voor de inkomstenbelasting niet een bepaling die voor beursgenoteerde aandelen een lagere waardering dan de waardering volgens de aangewezen prijscourant, dus de beurskoers, mogelijk maakt.

3.4 Waardering in waarde gedaalde putopties

Een belastingplichtige schrijft op enig moment in 2015, in op 21 short putopties (AEX PUT 600) met een vervaldatum van 18 december 2016. Hoewel de verplichting tot levering op 18 december 2016 ligt, is nu al duidelijk sprake van een negatieve waardeontwikkeling. Kan de belastingplichtige op peildatum 1 januari 2016 in box 3 al rekening houden met die negatieve waarde in de vorm van een schuld?

Dat kan. Een shortpositie in een optie op aandelen kan worden ingenomen door het schrijven van een calloptie of een putoptie op aandelen. In dit geval heeft de belastingplichtige putopties (shortput) geschreven. Bij een shortput heeft de schrijver de verplichting om de onderliggende aandelen te kopen. Geschreven opties op aandelen zijn in het algemeen aan te merken als zelfstandige vermogensbestanddelen die in de rendementsgrondslag van box 3 vallen. De geschreven opties houden een voorwaardelijke verplichting in om te kopen of te verkopen. Die verplichting is niet afhankelijk van de wil van belastingplichtige maar kan worden afgedwongen door de andere partij. Dergelijke verplichtingen hebben in het algemeen een waarde in het economische verkeer en worden aangemerkt als schulden voor het berekenen van de rendementsgrondslag van box 3. De belastingplichtige mag de waarde van de geschreven opties niet salderen met de totale waarde van een effectenportefeuille. De schulden die voortvloeien uit het schrijven van de opties moeten als zelfstandige vermogensbestanddelen in aanmerking worden genomen.

3.5 Waardering bitcoins

Een belastingplichtige heeft op 1 januari 2015 bitcoins in bezit. Behoren de bitcoins die in zijn bezit zijn tot de rendementsgrondslag van box 3? Zo ja, hoe moet hij deze bitcoins dan waarderen?

Deze bitcoins behoren tot zijn rendementsgrondslag van box 3. Rechten die niet op zaken betrekking hebben, waaronder geld, behoren tot de rendementsgrondslag van box 3. Een bitcoin is een betaalmiddel dat gelijk te stellen is aan geld en daarom behoort het bezit van bitcoins ook tot de rendementsgrondslag in box 3. De belastingplichtige moet de waarde van dit vermogensbestanddeel bepalen tegen de waarde die daaraan in het economische verkeer kan worden gegeven. Voor bitcoins moet hij aansluiten bij de geldende wisselkoers. Deze is bijvoorbeeld te raadplegen via www.bitcoinspot.nl en via www.bitcoinvergelijker.nl.

3.6 Participaties in vastgoedfondsen

Een belastingplichtige heeft participaties in vastgoedfondsen. Hoe moet hij deze participaties voor box 3 waarderen en maakt het hierbij uit of het om een open of besloten vastgoedfonds gaat?

Participaties in open en besloten vastgoedfondsen worden in aanmerking genomen naar de waarde in het economische verkeer op de peildatum.

Een participatie in een open vastgoedfonds kan worden gelijkgesteld met een aandeel. Voor de waardering van deze participaties moet de belastingplichtige uitgaan van de waarde in het economische verkeer van het saldo van de onderliggende bezittingen en schulden. Voor beursgenoteerde fondsen geldt echter de slotnotering van de effecten zoals die is vermeld in de officiële prijscourant.

Voor de waardering van participaties in besloten vastgoedfondsen kan de belastingplichtige in veel gevallen aansluiten bij de aan- en verkoopprijzen van de participaties zoals die op of rond de peildatum worden gehanteerd.

3.7 Waardering frauduleuze beleggingen

Belastingplichtige heeft geïnvesteerd in een frauduleus project. Kan hij de belegging afwaarderen voor de aanvang van het fraudeonderzoek c.q. geruchten in de media?

Op de peildatum moet de belastingplichtige niet alleen rekening houden met de waardebepalende omstandigheden die op dat moment aan de deelnemers aan het economische verkeer bekend zijn of kunnen zijn, maar ook met de omstandigheden die na dat tijdstip bekend zijn geworden over de destijds bestaande werkelijke toestand van de vordering. Dit betekent dat de belastingplichtige op een peildatum die ligt vóór het moment van bekend worden van de frauduleuze handelingen rekening mag houden met deze handelingen als de frauduleuze handelingen zijn verricht voor de peildatum. Daarnaast moet hij echter ook rekening houden met andere omstandigheden, zoals de verhandelbaarheid van de beleggingen of de mogelijkheid om de beleggingen aan de uitgever hiervan terug te verkopen en dus met de financiële positie van de schuldenaar.

